

MATERINSKI DAN

V različnih državah zahodnega sveta se spominjajo na vlogo matere ob različnih datumih. Tisti, ki živimo v Argentini, smo se že privadili, da obhajamo **materinski dan** vsako tretjo nedeljo v oktobru. Ta lepa argentinska navada se je s časom uveljavila tudi v naših slovenskih šolah in Domovih. V zadnjih letih je pa tudi že postala navada, da se je ta dan poimenoval v **dan družine**. Na ta način želimo poudariti važnost družine kot pomembne in nenadomestljive celice - enote v človeški družbi. So momenti, ko je bilo praznovanje materinskega dne združeno z neprijetnim občutkom trgovskega prizvoka - s pretiranim nakupovanjem daril. Čeprav bi moral biti na neki način skoraj vsak dan materinski dan, poudarek na določenem datumu prebudi zavest vseh članov družine o pomembnosti vloge matere v njej. S to počastitvijo se pa na noben način ne zapostavlja pomembna vloga, ki jo ima očetova beseda in lik pri izoblikovanju otrokove osebnosti in izpopolnjevanja.

V vseh krajih in časih je bila vloga matere izrednega pomena. Ta važnost je pa seveda bolj značilna v židovski - krščanski tradiciji. Vloga žene - matere je na neki način simbol žmage ljubezni in razumevanja nad močjo in netolerantnostjo. Tudi v današnjem svetu, kjer se je vloga ženske korenito spremenila v sodobni javnosti; kjer se ženske poleg družinskega življenja uveljavljajo na znanstvenem, umetniškem, političnem in gospodarskem področju in kjer se je hkrati s temi premembami način družinskega življenja v marsičem preobrazil, je vse, kar pomeni biti mati, ostalo neomkjeno - nespremenjeno.

Če bi vprašali, katere so bistvene lastnosti matere, bi lahko navedli na stotine pridevnikov. Zanimivo je pri tem, da so te vrline hkrati najbolj cenjene lastnosti, ki jih išče svet pri vsaki ženski. Naj navedem le nekatere: nesebična ljubezen, požrtvovalnost, sočutje, žlahnost, pozornost, odpustanje, intuicija, predanost, odkritosrčnost. V navidezni šibkosti je zaznati v materinskem čutu neizmerno moč, vztrajnost, doslednost, zaupanje, upanje proti upanju. Prav zaradi teh lastnosti in odlik je mati opevana v neštevilih pesmih, je objekt tolikih umetniških stvaritev in kar je še več, dragocen spomin generacij in generacij človeštva.

Ker je bistvo materinstva dati življenje, a ne samo biološko življenje, je na neki način mati vsaka ženska, ki se daruje za bližnjega. Tako je mati redovnica ali laična sestra v misijonih, nesebična učiteljica, požrtvovalna zdravnica ali socialna delavka in še mnogo drugih žensk, ki na najrazličnejših področjih olajšujejo telesno kulturno ali duhovno bedo ljudi.

Naše slovenske matere imajo poleg že znanega vsestranskega dela še naknadno obveznost, ki jo izvršujejo z ljubeznijo in veliko žrtvijo: izoblikovati svoje otroke tudi v navdušenju za slovenski jezik in vrednote. Njihova prisotnost je pa tudi pomembna v slovenskem javnem življenju, kjerkoli je že potrebna.

Zato za materinski dan želimo našim materam in ženam, naj jim Bog stotero poplača in naj preživijo veselo praznovanje v krogu svojih dragih!

Katica Cukjati

43. SLOVENSKI DAN

v San Justu ob njegovi 42. obletnici

Letošnji Slovenski dan je izredno uspel. Še nikoli ni bilo toliko obiskovalcev, tako da je Naš dom postal premajhen. Seveda so pri tem pripomogli gostje iz Slovenije, ki so z zanimanjem prisostvovali vsemu slavlju.

V okviru teh dni so se izvrstili slavnostna maša v sanhuški stolnici, razni koncerti, narodna in moderna glasba, kulturni, glasbeni in folklorni programi, prikaz našega delovanja in slavnostni govori ter pozdravi. Seveda pa tudi niso manjkala okusna kosila, prosta zabava, klepet in štanti s svojimi dobrotami.



Podrobneje poročilo bomo objavili v naslednji številki.

Kardinal Ambrožič v Sloveniji

Torontski nadškof in kardinal Alojzij Ambrožič, ki je na povabilo ljubljanskega nadškofa in slovenskega metropolita dr. Franca Rodeta prišel na svoj prvi obisk v Slovenijo po imenovanju za kardinala, se je na srečal z novinarji. Prinašamo nekaj njegovih misli:

Na novinarsko vprašanje, kaj meni o odnosu med cerkvijo in državo v Sloveniji, je kardinal dejal, da razmer ne pozna dovolj, da bi jih lahko javno ocenjeval: „Če pa me sprašujete o vtisu, ki sem ga dobil, bi si pomagal s primerom iz književnosti“, je nadaljeval; ko je v Italiji propadalo Neapeljsko kraljestvo in se je enemu sloju ljudi zaradi Garibaldijevih idej in akcij „podiral svet“, je junak Lampedusejevega romana Leopard dejal svojemu stricu: „Vse moramo spremeniti, da ostane vse pri starem!“.

Kardinala so vprašali tudi, kako ocenjuje minula leta v Sloveniji. Odgovoril je, da svojega odnosa do komunizma ni spremenil, čeprav je imel priložnost spoznati mnogo komunistov. „Marsikaj se je pomembno spremenilo, ko je komunistična stranka opustila misel, da je avantgarda in vsem nadrejena na kateremkoli področju. Po tistem, ko je komunizem opustil ambicije po monopolu oblasti, pravzaprav ni več komu-

nizem: Drugo pa je, da so bivše komunistične države prešle v divji kapitalizem, tisti, ki ga je tudi Marx kritiziral...“.

V zvezi z odnosi med matico in izseljenci je kardinal na podlagi svojih dolgoletnih izkušenj svetoval, „naj se matica vpraša, kaj lahko stori in kako koristi Slovincem po svetu, in ne da predvsem razmišlja, kako lahko slovenski izseljenci koristijo njej“.

Predsednik republike Milan Kučan je 9. oktobra sprejel kardinala dr. Alojzija Ambrožiča. Po pogovoru je predsednik Kučan priredil slovesno kosilo, ki so se ga udeležili tudi apostolski nuncij dr. Edmond Farnhat, ljubljanski nadškof dr. Franc Rode, mariborski škof Franc Kramberger, generalni vikar Renato Podberšič, predsednik SAZU Franc Bernik, predsednik Slovenske izseljenske matice Janez Bogataj (zakaj predstavnik privatne organizacije, ki je polovica izseljencev ne priznava? op. ur.) ter predsednik komisije DZ za odnose s Slovenci po svetu Marjan Schiffrer.

Kardinal Alojzij Ambrožič je nato v nedeljo somaševal v ljubljanski stolnici. Slavnostne maše se je udeležilo veliko število vernikov. Pred tem pa se je kardinal srečal z rojaki v rodni Dobrovi.

Slovenija z NATO o Kosovu

Zunanji minister RS Boris Frlec na vprašanje STA 12. oktobra ni želel „niti potrditi niti zanikati“ sporočila, da je Slovenija na prošnjo zveze NATO pristala, da sme zaveznitvo v primeru letalskih napa-

dov proti jugoslovanskim ciljem zaradi kosovske krize po potrebi uporabiti slovenski zračni prostor. Novico so že potrdili viri pri zvezi NATO.

Frlec je poudaril, da je Slovenija v stalnih stikih s poveljstvom NATO v Bruslju in pozorno spremlja razvoj na Kosovu in mednarodna prizadevanja za mirno rešitev.

Severnoatlantska zveza je Slovenijo za uporabo njenega zračnega prostora v morebitnem letalskem posredovanju v kosovski krizi zaprosila v soboto, Ljubljana pa je po navedbah virov pri zaveznitvu uradni pritrdilni odgovor predala v ponedeljek.

NATO je že dobil zeleno luč, da s silo dopove Miloševiću, naj umakne vojsko s Kosova. Milošević je to obljubil, a demokratske države so mu dale le nekaj dni, da to obljubo z dejstvi dokaže.

STRAN 3:
Obisk gospodarstvenikov

Laicizem ali laičnost?

Med številnimi podtikanji, ki so si jih morali izmisliti kritiki pastirskega pisma o šoli, ker boljših razlogov proti niso imeli, je tudi trditev, da katoliška Cerkev pri nas nasprotuje laični šoli. Ti ljudje ne poznajo razlike med laičnostjo in laicizmom, ki je podobna razliki med liberalnostjo in liberalizmom.

Laicizem je ideologija, ki je nastala v 19. stoletju, svoje korenine pa ima v razsvetljenstvu in pozitivizmu. Laicizem je antiklerikalna reakcija, ateistično in prostozi-darsko navdihnjena ideologija, po kateri je treba vse javno življenje urediti brez kakršnega koli vpliva in navzočnosti religije. Religije sicer ne iztreblja z nasiljem, vendar ima do nje negativen odnos. Zato ji dopu-šča samo privatno področje: vera ali nevera je zasebna stvar posameznikov, v katero pa ne država ne samo ne meša, temveč je tudi nikakor ne misli upoštevati, tudi če ji pripa-da veliko državljanov. Najbolj ustrezno se laicizem izraža v tem, da laicistično usmer-jena državna oblast religioznost zavestno in čim bolj dosledno ignorira.

Namesto da bi država podpirala reli-giozno vzgojno delo, sama pa bi nastopila samo tam, kjer ta religiozna vzgoja ne zadošča ali izpade, laicistična država za-vestno izpodriva religiozno moralno vzgojo in na njeno mesto postavlja svojo. Običajno precej neuspešno. Tako hoče država sama prevzeti nekatere vloge in naloge, ki jih je do tedaj v družbi opravljala verska skup-nost, se pravi Cerkev. Zato hoče Cerkev povsem izriniti iz javnega življenja.

Laicizem je torej samo narobe obrnjeni klerikalizem. Če je nekdaj Cerkev izpodri-vala državo in si lastila njene funkcije, si hoče sedaj država prilastiti nekatere naloge in odgovornosti, ki jih v civilni družbi ima Cerkev skupaj z drugimi sorodnimi kultur-nimi ustanovami. Zato skuša izdelati pose-bno državno moralo, državno moralno vz-gojo, nekateri so sanjali celo o nekakšni „civilni religiji“.

Nekaj drugega pa pomeni laičnost. To pomeni isto kot nevtralnost države glede filozofskih, religioznih in drugih nazorskih vprašanj. Država se od verskih skupnosti ne čuti ogrožena, zato z njimi tudi sodeluje, kjer je to koristno za državljane in skupno dobro.

Seveda mora moderna država upošte-vati, da v sodobnem svetu vsi ljudje niso verni ali vsaj niso verni na enak način. V sodobni družbi ni monopolov, tudi religioz-nih, moralnih in vzgojnih ne. Katoliška Cerkev se ne poteguje za noben monopol, ampak samo za enakopravnost. Pravico ima zahtevati, da se tudi njeno vzgojno delo - poleg podobnega prizadevanja dru-gih ustanov - prizna kot legitimno, primer-no in koristno.

Laicistična država je danes zastarel anahronizem iz konca prejšnjega stoletja. V bistvu gre za totalitarno državo, ki misli, da mora vse urejati sama, celo vzgojo in mo-ralno zavest državljanov.

Nekaj drugega pa je laična država. Ta ve za svoje pristojnosti, se nanje zavestno omejuje, religiozno verovanje pa priznava kot legitimen interes svojih državljanov, temu interesu prislujne in tudi služi. Žal do



Naša skupnost živi!

V soboto, 3. oktobra, je Slovenska kulturna akcija priredila **vokalni koncert**, katerega je izvajal basist **Luka Debevec** ob spremljavi pianista **Christiana Usciatija**.

Isti dan se je v Slovenski hiši pričel **novinarski tečaj** pod pokroviteljstvom Zedinjene Slovenije in Medorganizacijskega sveta. Vodi ga dipl. novinar **Tone Mizerit**.

V prvem tednu meseca oktobra so bile po naših krajevnih domnovih **svete ure**. V cerkvi Marije Pomagaj v Slovenski hiši je bila molitvena ura za prvo soboto. Molili smo za duhovniške, redovniške in misijonske poklice ter vztrajnost laičnih apostolov.

V nedejo, 4. oktobra, je bilo v cerkvi Marije Pomagaj **prvo sveto obhajilo**. Podelil ga je delegat za slov. dušno pastirstvo v Argentini, **mons. Jože Škerbec**.

V sredo, 7. oktobra je bil redni sestanek **Zveze slov. mater in žena** z razgovorom z **dr. Juretom Rodetom** po vrnitvi iz Evrope.

V četrtek, 8. oktobra, je bila v Slovenski hiši **seja tiskovnih referentov Zedinjene Slovenije**, ob 8. uri pa **seja upravnega sveta Zedinjene Slovenije**, katero je vodil predsednik g. Marjan Loboda. Razgovor je bil o pripravah za praznovanje 43. Slovenskega dne.

V petek, 9. oktobra je prišla med nas **velika skupina rojakov iz Slovenije**. Med njimi sta bila tudi ljubljanski pomožni

škof **mons. Alojz Uran** ter glavni urednik tednika „Družina“ **dr. Janez Gril**. Škof Uran je isti večer daroval sv. mašo v cerkvi Marije Pomagaj. Nato je sledil v dvorani škofa Rožmana v Slovenski hiši ob 50. letnici Zedinjene Slovenije **koncert mešanega pevskega zbora iz Mendoze** ter **Mladinskega pevskega zbora iz San Justa**.

V soboto, 10. oktobra, je bil v Slomškovem domu **recital pevske skupine Čuki** iz Slovenije za otroke slovenskih šol.

V nedeljo 11. oktobra, je bilo v Našem domu v San Justu praznovanje **43. Slovenskega dne** ter 42. obletnice Našega doma. Program, ki je bil zelo obširen, se je pričel s sv. mašo v sanhuški stolnici. Maševanje je vodil ljubljanski pomnožni škof **mons. Alojz Uran**. Pri popoldanskem in večernem programu so sodelovali vsi slovenski domovi v Argentini, pevski zbori in plesne skupine.

V ponedeljek, 12. oktobra, je bil na **Pristavi v Castelarju** poslovljni večer skupine **Čuki** iz Slovenije.

Tisk. Ref. Zedinjene Slovenije



Zgodilo se je v Sloveniji...

VSE MANJ JE SLOVENCEV...

Demografske spremembe v Sloveniji, predvsem glede gibanja in števila prebivalstva, so (na žalost) podobne kot v razvitih evropskih državah. Ob manjšem številu pa je seveda pojav demografskega upada dosti resnejši od onega v razvitih evropskih državah. Konec leta 1997 je bilo v Sloveniji 1.984.923 prebivalcev, kar je za 0,1% manj kot leta 1996. Število živorojenih otrok je bilo lani najnižje doslej - rodilo se je le 18.165 otrok ali 9,1 na 1000 prebivalcev -, posledica takšnega gibanja rojstev pa je bil ob normalnem številu umrlih najmočnejši upad prebivalstva po drugi svetovni vojni.

DEŽEVJE IN PLAZOVI

Obilno deževje je v zadnjih dneh povzročilo težave po vsej Sloveniji, največ pa v zahodnem in osrednjem delu države. Močno so narasli hudourniki ter večji vodotoki, sprožili pa so se tudi številni zemeljski plazovi. Voda je po vsej Sloveniji zalila številne stanovanjske hiše in ceste ter povzročila veliko škodo na kmetijskih površinah. Zaradi narasle Soče so v HE Solkan in HE Doblar morali ustaviti proizvodnjo energije. Narasle vode Drave so poplavlile približno 350 hektarjev kmetijskih zemljišč ter prek 350 hiš gospodarskih poslopij na Dravskem polju.

ODLIKOVANJE SLOVENSKI IZSELJENKI

Predsednik Kučan je izročil Častni znak svobode RS Mariji Kollander, slovenski izseljenki, ki skupaj z možem Avgustom Kollandrom že 40 let vodi potovalno agencijo v Clevelandu ter vsestransko pomaga in podpira delovanje slovenske izseljeniške skupnosti v Severni Ameriki. Potovalna agencija Kollander deluje že 75 let in je v domovino pripeljala na obisk številne izseljence ter njihove potomce in prijatelje.

BOJ ZA LIPICANCE

Društvo prijateljev Lipice opozarja, da si Avstrija prizadeva pridobiti status dežele izvora lipicancev še za časa svojega izteka - jočega se mandata, ko predseduje EZ. Opozarjajo, da mora Slovenija vztrajati, da EZ razpravlja o statusu lipicancev šele takrat,



Iz življenja v Argentini

Tone Mizerit

V zadnji številki smo se pomudili ob vprašanju korupcije. Danes se bomo vsaj delno povrnili k tej snovi in si ogledali posledice, ki jih to stanje pušča v družbi. Zanimivo je tudi stališče, ki ga vlada in opozicija zavzemata spričo obnovljenih afer, ki pretresajo argentinsko življenje.

TEMELJNO NEZAUPANJE

Argentinska družba se nahaja v žalostnem položaju, kjer je pomanjkanje zaupanja bistveni činitelj medsebojnih odnosov. Do nedavno se je to nezaupanje izkazovalo zlasti napram vodstvu političnih strank. Potem pa je počasi prešlo na skoraj vsa področja javnega življenja.

Danes normalen Argentinec ne zaupa ne policiji, ne sodniji, ne raznim državnim ustanovam. Kaj malo zaupa šoli in oboroženim silam (zlasti po aferi s tihotapljenjem orožja) in komaj se Cerkev reši, ko uživa od vseh ustanov najvišji ugled.

Tragično pa je tudi, da si posamezne ustanove ne zaupajo med seboj. Advokati ne zaupajo sodnikom in obratno. Državni tožilci ne zaupajo ne sodnikom ne policiji. Prav v aferi okoli sodnijskega postopka zaradi

(samo)umora podjetnika Cattanea (glej zadnjo številko) je advokat družine znesel svoj srd nad policijo: „truplo je našel nek ribič, avtomobil novinarska ekipa televizije, obleko dva postopača, le policija ni našla ničesar“. Za tem je seveda domneva, da policija ni uspešna, ker noče biti uspešna, ali ker ima navodila, naj ne bo uspešna.

OBOROŽENO NEZAUPANJE

Nezaupanje ljudi se veča tudi naprav oboroženih sil. Upoštevajmo, da je bila svoječas to ustanova, na katere besedo se je dalo zanesti. Čast je bila bistveni del njihovega življenja in častna beseda je nekaj veljala. Hud udarec zaupanju je bila doba zadnjega vojaškega režima. Ne bomo tukaj analizirali ideoloških stališč, ali vprašali človekovih pravic. Gre za laž, ki je pokrila celotno delovanje in za izlorabljanje položaja za osebno okoriščenje ali maščevalnost.

Ko se je povrnila demokracija in se je po začetnih sunkih nepokorščine končno vrnilo mirno razmerje med civilnimi in vojaškimi oblastmi, je vojska počasi dobila nazaj izgubljeni prestiž. General Balza je znal, po poti priznanja, poklicne strogosti a tudi ideološke jasnosti, obnoviti zaupanje ljudi do ustanove. Ko pa se je sedaj razvedela afera tihotapljenja orožja, prodajanja na črno in kriminalnih posegov za pokrivanje tega (eksplozija v Rio Tercero), je senca sumnje ponovno zajela vojsko. Pobeg obtoženega generala Vicaria je položaj se poslabšal.

A tu je primerno, da si nekoliko ogledamo položaj vrhovnega poveljnika vojske. General Martin Balza je precej ogrožen po zadnjih sodnih raziskavah. Težko že kdo verjame, da ne bi ničesar vedel o prodaji orožja, tako v primeru Elkvatorja, kot ko je šlo za Hrvaško in za direktno prodajo orožja Bosni, kar so odkrili zadnje tedne. V to zadnjo kupčijo je zapletena tudi mornarica.

Kot je bilo že večkrat rečeno, dejanje samo po sebi ni kaznivo: država prodaja orožje komur hoče. A v vseh treh primerih je šlo za dobo, ko so Združeni narodi prepovedali prodajo orožja bojujočim se strankam. V primeru Elkvatorja je blamaža še večja, ker je bila Argentina garant miru med to državo in Perujem.

Vendar general Balza dejansko ne doživlja napadov ne vlade, pa tudi ne opozicije. S svojim nastopom si je doslej znal pridobiti ene in druge. Še več, vlada se boji, da bi njegov odhod škodil že tako majhnemu prestižu menemizma. Opozicija pa se boji, da bi v primeru odslovitve sedanjega poveljnika vlada imenovala bolj menemistično poveljstvo, kar bi bil velik zaplet kakš domnevni vladni Povezave po volitvah. Eni in drugi se torej prizadevajo, da bi generala potegnili iz blata, v katerega se zadnje čase vedno bolj pogreza.

A nekaj je treba priznati. Zadnje čase postaja vedno bolj jasno, da so tudi v ZDA vedeli za zadevo pošiljk orožja na Hrvaško in v Bosno. Še več, to naj bi iz Washingtona celo odobrili. Govori se o diplomatskem „pomežikovanju“, češ, kar dajte, mi bomo pa stran gledali. Objavljen je bil celo fotografski dokument, kjer se vidi ameriškega oficirja ki pregleduje argentinsko orožje na Hrvaškem.

RIBA ZAČNE SMRDETI PRI GLAVI

To je ljudski pregovor, ki poenostavlja dolge debate o vprašanju, kdo je kriv korupcije v nekem narodu. Jasno je da, če vlada narodu ne nudi zgleda poštenosti, ne more pričakovati od ljudstva vestnosti v izpolnjevanju obveznosti. Tu pridemo na plačevanje davkov, izpolnjevanje državljanskih dolžnosti, pa tudi na osebno poštenost, ki jo večkrat tudi smešijo po raznih televizijskih programih, novinarskih ali fantastičnih.

Nad. na 3. str.

Križev pot Slovencev

KOČEVSKI ROG, 1998

DVANAJSTA POSTAJA

Umirajo. Umirajo prestreljeni na robu brezna, umirajo med padanjem, nekateri še dolgo umirajo. Grob se polni. Trupla vrh trupel. Tisoči. Desettisoči.





Gospodarski vestnik

Slovenske latinskoameriške trgovske zbornice

Slovenija gleda na južno poloblo

Nekajkrat se je v slovenskih gospodarstvenikih v Argentini govorilo o dejstvu, da je v Sloveniji malo zanimanja za izvoz na južnoameriški trg. To je menil ob svojem zadnjem obisku tudi poslanec Marjan Schiffrer, ko je predaval v okviru Slovensko latinskoameriške trgovske zbornice.

Sedaj pa se očitno nekaj premika na tem področju. Tako vsaj moremo sklepati spričo precej številne delegacije, ki bo prihitela v Argentino v drugi polovici meseca novembra. Skupino sestavlja vodstvo Gospodarske zbornice Slovenije ter številni podjetniki in gospodarstveniki, ki skupno predstavljajo kar 17 slovenskih podjetij.

Delegacija bo prispela v Buenos Aires v nedeljo, 15. novembra in bo ostala vključno do sobote 21. ko se vrne v Slovenijo. V tem času bodo gostje imeli razne sestanke s tukajšnjimi gospodarskimi oblastmi, funkcionarji zunanjega ministrstva pa tudi srečanja z zastopniki uvoznih podjetij in z gospodarstveniki. Med temi srečanji je omeniti sestanke z najvišjimi predstavniki Argentinske trgovske zbornice in Združenja argentinskih industrialcev (UIA). Obiskali bodo tudi industrijsko-trgovsko področje La Plata in v notranjosti območje Rosaria, kjer se bodo sestali z industrialci in z gospodarskimi oblastmi province Santa Fe.

Gostje iz Slovenije pa bodo stopili v stik tudi z našo skupnostjo. Ogleдали si bodo dvojce slovenskih velepodjetij na področju Vel. Buenos Airesa in imeli srečanje v Slomškovem domu s člani Slovensko latinskoameriške trgovske zbornice.

PODJETJA IN PODJETNIKI

Delegacijo vodi mag. Jožko Čuk, predsednik Gospodarske zbornice Slovenije, katerega spremlja ga. Smilja Klešnik, vodja oddelka za Latinsko Ameriko pri Zbornici. Kar pa se tiče podjetij, ki so udeležena pri tej gospodarski turneji, so sledeča:

Brumec-Ručigaj, Mengeš (zastopa Aleš Brumec, direktor). Ukvarja se s prehrano na področju zamrznjenih rib in tudi zamrznjene zelenjave.

Comet, Zreče (Marjan Lorgar, glavni

direktor). Izdeluje rezalne in brusne plošče ter lamelne diske.

Efekt, Črniče (David Škrl, direktor). Proizvaja plastične kube in lesene igrače, didaktične kube, dekorativne figure in slične produkte.

Etol, Celje (Ivan Ferme, direktor). Ukvarja se s proizvodnjo aromov in aditivov za alkoholne in brezalkohole pijače, aromov za proizvodnjo slaščic in tudi tobačnih izdelkov.

Eti-Elektroelement, Izlake (Eleonora Kramar, direktorica oddelka za izvoz). Izdelki za električne inštalacije in tehnična keramika.

Iskratel, Kranj (Vasja Doberlet, direktor marketinga). Proizvodnja sistema telefonskih central tipa SI 2000 za javno telefonijo (mestno in podeželsko).

Iskra Varjenje, Ljubljana (Marjan Brajdih, direktor). Proizvodnja naprav za spajkanje (dispositivos para soldaduras).

Kompas Turizem, Ljubljana (Tatjana Jurišević, direktorica). Mednarodna agencija za turizem, turistične storitve in organiziranje kongresov in seminarjev.

Latina Consulting, Ljubljana (Mag. Matjaž Medvedšek, direktor). Storitve.

Liv Postojna (Bogomir Likon, direktor). Proizvodnja in prodaja žerjavov zlasti za gozdarsko obrt in sekundarne prvine.

Luka Koper (Bruno Korelič, predsednik direkcije). Vse storitve za pristaniško dejavnost.

Mehano, Izola (Janja Prelesnik-Čenčak, komercialist za izvoz). Proizvodnja igrač (pisalni in šivalni strojčki za otroke, vlaki, punčke, itd.)

Metalna Ecce, Maribor (Silvo Šmarčan, predsednik direkcije). Dispozitivi za transport (mostišča, žerjavi za kontajnerje), hidromehanične naprave, stroji za papir in kartonažo, tiskarski stroji.

Rog, Ljubljana (Andrijana Starina-Kosem, glavna direktorica; Lidija Žagar, poslovna direktorica). Proizvodnja koles in odgovarjajočih nadomestnih delov.

SŽ Metal Ravne (Stanko Triglav, direktor prodaje) Proizvodnja jeklenih zlitih za orodje in gradnjo. Proizvodnja in prodaja jekla prvovrstne kakovosti.

Predlagani sistem šolske reforme ni evropsko primerljiv

V novem predmetniku osnovne šole ni zajeto tisto, kar je zelo pomembno in je bilo predmet spora: praktičnovzgojni pouk, je v pogovoru za zadnjo številko Maga 7. oktobra dejal Janez Juhant, dekan teološke fakultete, ki je bil v Nacionalnem kurikulumnem svetu (NKS) med tistimi, ki so se zavzemali za večji poudarek na vzgojnih in duhovnih vsebinah, ker pa niso uspeli, je izstopil. Prinašamo izveček iz pogovora.

Ponovno se je pokazalo, da je sedanja šolska oblast politika, in ne toliko stroka, in da hoče doseči svoj cilj. V ta namen je večino članov NKS izbrala tako, da so delali po njenih željah in nas vedno preglašovali. Za svoj odstop pravi dr. Juhant, da je nepreklicen, „saj v NKS nimam kaj iskati“.

Odnosi med Cerkvijo in državo so slabi tam, kjer je oblast negotova. Kar se dogaja pri nas, je znamenje njene slabosti, kajti če bi bila ta oblast sposobna, bi delala v prid ljudstvu in mu zagotavljala čim boljše pogoje za življenje.

Zelo se čudi, da je SLS, ki se sklicuje na vrednote, ki so bistveno izročilo našega prostora - krščanstvo, slovenskost, klonila pri potezah, ki so poglavitnega pomena. To bo velika hipoteka, ki jo bo ta stranka nesla s seboj, tako kot so jo nesli krščanski demokrati, ko so podprli sprejem šolske zakonodaje, ki je v veliki meri zelo enostranska.

Učitelji so premalo seznanjeni s praviimi problemi prenove. Predlagani sistem

Tajfun Planina, Planina pri Sevnici (Brigita Hajnšek Urbajs, vodja oddelka za izvoz in uvoz). Gozdarstvo, dvigala, cirkularne žage, ročno električno orodje.

Unior, Zreče (Viljem Brvar, član uprave) Kovala, ročna orodja, posebni stroji, tisk kovin, rekreativni turizem.

Kot se lahko razbere iz tega seznama, je slovensko podjetništvo kaj pestro zastopano. Če bi katero izmed naših podjetij ali kaka zainteresirana oseba hotela stopiti v stik z katerim izmed članov delegacije, se lahko obrne na Veleposlaništvo RS v Argentini ali pa tudi na Slovensko latinskoameriško trgovsko zbornico (kontaktna oseba: Tone Mizerit).

vsebuje predvsem preveč organizacijskih novosti, je preveč centraliziran in ni evropsko primerljiv, premalo pa je tudi odprt do stvari, ki so aktualne za vernega človeka. Cerkev noče nikakršne hegemonije, ampak samo to, da ima možnost, da verniki in verni starši zastopajo svoje pravice in jih uveljavijo tudi v vzgojno-izobraževalnem procesu.

Iz življenja...

Nad. z 2. str.

Glavo neke družbe tvori vlada, a tudi ostale oblasti, kot so pravosodna in zakonodajna. Pravosodna je izgubila prestiž že dolgo tega. Manipulacija Vrhovnega sodišča je bila v tem oziru usodna. Alfonsin je povisil število članov iz ustavnih treh na pet, Menem iz pet na devet, tako da sta eden in drug imela zagotovljeno privrženost organa. Kaj naj stori bodoča vlada? Ali naj poviša število na petnajst?

Primer oprostitev Angeloza, ki se bo te dni povrnil na svoje senatorsko mesto, je sumljiva. Še malo huša je oprostitev, ki jo je bil deležen predsednik Menem, pa tudi guverner province La Rioja v zadevi zgradbe letališča v predsednikovi rojstni vasi. To je bil primer, ko je bilo jasno, da je šla gradba osebnega projekta iz državnih sredstev.

Glava je tudi zakonodajna oblast. Argentinski parlament pa vsi poznamo. Pomanjkanje resnosti in morale sta skoraj bi rekli klasičen pojav. Težava je že v tem, da za poslance kandidirajo mnogi ne po sposobnosti, marveč po politični bližini ali strankarski teži. Nato zadeva prisotnosti in kvoruma. Le malokrat je kvorum vprašanje politične blokade, ki je dovoljeno in vredno orodje politike. Največkrat pa se zasedanje enostavno prekine (to je tudi pomanjkanje quopruma), da gredo poslanci lahko gledat nogometno tekmo. Pač svojevrstna nemoral. Kdo naj se potem zgleduje, če kolektiv ne vozi, ker šofer tudi gleda tekmo?

Morda so te današnje vrstice bolj podobne razmišljanju kot novinarskemu članku. A večkrat smo zapisali, da je namen zaglavja boljše razumevanje vsakdanjih dogodkov. In le v luči splošne korupcije je mogoče razumeti mnogo stvari, ki jih dan za dnem vidimo na televizijskih zaslonih.

Mladinski dan v San Justu

S slovensko sv. mašo v sanhuški stolnici smo pričeli naš 37. Mladinski dan. Nenačakovano lepo število narodnih noš je v sprevedu pristopilo v cerkev, ko so se na koru oglasile orgle in mladinski pevski zbor iz našega doma. Vsako pesem je skrbno dirigiral neutrudni Andrej Selan, na orgle pa je spremljala Andrejka Selan Vombergar.

Maševala sta župnik našega okraja Tone Bidovec in delegat za slovensko mladino v Buenos Airesu Franci Cukjati. Ob oltarju so stali fantki osnovne šole, ki so pridno ministrirali. Za tem smo pohiteli v Dom. Prva moštva so se že pripravljala za igro v odbojki. V takem zanimivem in nape-tem vzdušju je vse potekalo do opoldanske ure, ko so bili domačini in gostje postreženi s kosilom. Razveselila nas je prisotnost mladnih družin, ki so kakor sedaj mi nekoč pripravljali mladinski dan v Našem domu; naših mamic in očetov, ter seveda tudi prijateljev. Da so ti imeli polne trebuščke in zato prijetne smehljaje na obrazu, pa so poskrbele dobre gospe v kuhinji: Rezka Adamič, Francka Juhant, Ljuba Lipušček, Francka Miklič, Zalka Trpin in Ivanka Zupanc. Mladi pa so poskrbeli za postrežbo in

čiščenje v kuhinji.

Premalo toplo vreme je pripomoglo, da so se naši športniki hitro pripravili za vsako tekmo. Urnik smo točno izpolnili, zato pa ni bilo predolge zamude pri kulturnem programu. Prve vrste so zasedli glavni predstavniki: Marjan Loboda in diplomat mag. Tomaž Kunstelj, vsi z ženami, duhovnika Tone Bidovec in Franci Cukjati, Franci Šenk in voditeljica šole Angelca Klanšek, katerim se lepo zahvaljujemo, da so se odzvali našemu vabilu.

Najprej so prikoralali najmlajši v urejenih športnih oblekah. Dve dolgi vrsti otrok sta v sprevedu sprejeli narodni simboli. Skupina v gorenjskih narodnih nošah je prinesla slovensko zastavo, med tem ko so iz druge strani dekleta in fantje v argentinskih nošah nosili argentinsko zastavo. Takoj za njimi sta vstopila predsednica in predsednik mladinskih organizacij v San Justu, Monika Klarreich ter Andrej Grilj. Ko smo zapeli obe himni, sta nam podala globoke priložnostne misli: „Bodoči rod pride šele za nami. Pomislimo tudi nanje in delajmo zanje. Ne smemo se čuditi, če naslednji rod ne bo zahajal v Dom. Prej, kaj smo mi

narobe storili, da so se odmaknili. S tem pogledom prihodnost bodočih rodov odvisi od nas vseh, mladih in starih. Gledati moramo pozitivno na to, da se ohranjajo Mladinski dnevi, da mladi in otroci govorimo slovenski jezik in da smo tudi ponosni slovenske krvi... „

Za tem se je na dvorišču še bolj stemnilo, zbrali so se mladci v belih oblaci, ki so v roke vzeli prižgane bakle. Pridružile so se jim še mladenke in so skupaj sestavili številno gnečo. Trideset ali še več mladih je pod vodstvom prof. Jureta Urbančiča napravilo zelo zanimive in čudovite figure ter poze, ki v nobenem trenutku ni ena bila enaka drugi. Prikazala sta se Virginija in Damijan, ki sta svoji bakli postvila k narisanemu krogu, ki je predstavljal naš grb.

Zaslišala se je poskočna polka in pokazali so se mlajši osnovnošolci v barvastih oblekah in nam prikazali živahen ples. Točko sta zamislili Andreja Zupanc in Veronika Tekavec.

Po dolgem času smo zopet videli nastopiti izkušene plesalce. Tokrat že poročeni, so se v gorenjskih nošah z mrimim valčkom enakomerno vrteli. Skupino mladoporočencev je vodila Emi Marušič.

Ozrli smo se na dolgo vrsto deklet, ki so se pripravila za naslednjo točko. V črnih oblekah in s klobuki so se gibčno premika-

la ob zvoku moderne glasbe. Večje čudo je bilo, ko so se še z drugo melodijo hitreje obračala in energično sukala roke in telesa. Publika je ob koncu navdušeno nagradila dekleta z močnim aplavzom, ki je seveda pripadal tudi iznajdljivemu prof. Diegu Bikelu.

Za njimi so se prikazali dekleta in fantje v bogatih argentinskih narodnih nošah. Glasba znane folklorne pevke je spremljala ples mladih, ki so pokazali tipične argentinske korake. Ples je naučil prof. Ricardo, ki z nami sodeluje že vrsto let.

Kakor je pri nas navada, smo zaključili program s skupno koračnico, med katero smo se vsi nastopajoči zbrali skupaj pred gledalci. Profesorjem in sodelavcem smo se pristrčno zahvalili s poklonom šopka dišečih nageljnov (Tonetu Oblaku za natančno sceno in za vdano pomoč pri programu, Pavletu Malovruhu za luči in Janezu Jerebu za glasbo in zvok). Povezavo je imel na skrbi Pavel Erjavec, ki je nazadnje še imenoval zmagovalce dnevnega turnirja v odbojki (SDO San Martin; SFZ Pristava).

Domači in prijatelji so ostali še dolgo časa v Našem domu, čeprav je bil hladen večer so se ob prikupni jedači in pijači ter prijateljski družbi pošteno zamotili. Zgoraj v veliki dvorani pa smo se vrteli in zabavali ob zvokih domačega orkestra Rock & Polka.

Umrla je Mija Markež

Eden od stebrov naše slovenske šole v Argentini, voditeljica šole na Pristavi, Mija Markež je nenadoma preminula prejšnji torek. Od začetka naše naselitve v Argentini, to je nad 50 let, je vzgajala naše otroke in jih skrbno učila v slovenskem in krščanskem duhu.

Rojena je bila na Jesenicah 14. aprila 1923 kot tretji otrok družine tamkajšnjega župana Valentina Markeža. Osnovno šolo in meščansko šolo je končala na Jesenicah, nato pa je šla na učiteljske k uršulinkam v Ljubljano, kjer je maturirala leta 1943. V maju 1945 je odšla v Avstrijo kot begunka, kjer je začela kot učiteljica v taborišču Spittal ob Dravi in učila prav do svojega odhoda januarja 1949.

Po prihodu v Argentino je začela poučevati na sobotnih tečajih osnovne šole v San Justu leta 1952. Leta 1953 je v Moronu ustanovila šolo, ki so jo poimenovali po pesniku Francetu Prešernu, v kateri je poučevala in jo vodila do konca svojega življenja. Nekaj časa v začetku je vodila tudi dodatna tečaja v San Miguelu in Villa Tesei.

Bila je članica Slovenske dekliške organizacije in nekaj let njena predsednica. Ves čas je bila tudi članica Katoliške akcije.

Od leta 1962 je sodelovala pri zamisli dr. Hanželičevega počitniškega doma, kamor je več let vodila otroške počitniške kolonije. Spremljala je tudi nekaj Rasti pri taborjenju v Bariločah.

Za preživljanje je delala v tekstilni tovarni Tintoreria Morón in pri družinski reji perutnine na kinti v Merlu, kjer je ves ta čas tudi živela. Po upokojitvi je bila uslužbena v pisarni pri Zedinjeni Sloveniji, kjer je vodila slovensko knjižnico v društvenih prostorih.

Umrla je po zelo kratki bolezni 6. oktobra 1998 in bila naslednji dan pokopana na pokopališču v Pontevedri.

Gospodična Mija, kakor so jo poznali vsi rojaki v Argentini, je vse svoje sile posvetila poučevanju in vzgoji naših malih. Redno se je udeleževala učiteljskih sej, pripravljala učni material in bila vedno pripravljena pomagati učiteljicam in učencem, ki so jo prosili pomoči. Posebno ljubezen je seveda posvetila svoji Pristavi in Prešernovi šoli, kjer je vzgojila tri generacije mladih v zavednem slovenskem duhu.

Njeno priljubljenost je pričevalo na stotine rojakov, ki so jo prihajali kropiti na dom oziroma jo spremili na njeni zadnji poti; o zahvali so pričali tudi številni venci. Na pogrebni maši, kjer je somaševalo pet duhovnikov, se je od nje poslovilo in se ji zahvalilo več njenih sodelavcev in prijateljev.

V imenu Pristave je njen bivši predsednik **Janez Jelenc** dejal med drugim sledeče:

Hvala naklonjenosti Vaši in naši Pristavi že od leta 1953, ko se je pričel redni šolski pouk tečaja Franceta Prešerna. Se spomnite začetka, ko ste poučevali na kegljišču in pod ombujem v poletni vročini, pozimi pa v mrazu? Vaši izredni požrtvovalnosti in ljubezni do otrok, učiteljic in do žive in pisane slovenske besede se moramo zahvaliti, da je tečaj v takih razmerah obstal.

Zgled ste nam nesebičnega ter neutrudljivega dela, jasnega idealizma in kot pristna Gorenjka odločnega značaja.

Pogrešali bomo vaše prozorno plave oči, prijazen nasmeh, velikodušno srce. Z Bogom!

Nadica Kopač Grohar je v imenu Prešernove šole v zahvali omenila:

Niso se še zacelile rane zaradi prezgodnje smrti našega kateheta, že polagamo v grob Vas, ustanoviteljico in 45-letno voditeljico naše šole!

Bili ste nam predvsem zgled ljubezni.



Ne bomo pozabili kako so se Vam vedno orosile oči, ko ste nam pripovedovali o domobrancih in njih zvestobi Bogu in Sloveniji.

Naj Vam v znak te ljubezni položijo v grob rdeče nageljne učenci Prešernove šole, tudi tisti, ki so mislili, da bodo zajemali iz zakladnice Vaše učenosti in ljubezni, pa jim žal to ne bo mogoče.

Nam pa, ki smo z Vami sodelovali, stojte v onostranstvu še naprej ob strani, saj ste nam bili druga mama: skrbna, ljubezniva in nadvse požrtvovalna.

Marjana Batagelj se je poslovila od nje v imenu Šolskega odseka Zedinjene Slovenije:

Ko se narava te naše Srebrne dežele prebujala v novo pomlad, ko se na zoranih vrtovih naših sobotnih šol porajala nova rast z novimi izzivi in z nevarnostmi, ko se s skrbjo oziramo v bodočnost, - ti, kot dolgoletna, ljubeča in skrbna učiteljica, odhajaš...

Žalostni smo in zaskrbljeni. A polni upanja. Saj odhajaš tja, kjer je večna pomlad. Kjer pomladno cvetje ne ovne, kjer je vsa rast in nega naših slovenskih vrtov izročena najboljšemu vrtnarju.

Uživaj, draga Mija, zasluženi počitek! Veseli se v družbi součiteljic, veroučiteljev ter blaženega očeta slovenskih šol! In združena z njimi v moči dobrega Boga še naprej skrbno zalivaj naše otroške gredice v zdomstvu!

Predsednik Zedinjene Slovenije **Marjan Loboda** se je od pokojnice poslovil z besedami:

„Z gđ. Mijo odhaja v večnost graditeljica in odlična sodelavka tistega, kar mnogi danes imenujejo slovenski čudež v Argentini. Od Vetrinjskega polja pa skoraj do zadnje sobote je posvetila tisoče ur vzgoji njej tako drage slovenske šolske mladine. Če smo govorili o slovenski šoli, je nujno bilo govora tudi o gđ. Miji, in če smo omenjali njo, je bilo prav gotovo v zvezi s slovensko šolo. Gđ. Mija je bila predvsem učiteljica z dušo in srcem. Samo tako lahko razumemo, kako je mogla več kot 50 let vztrajati pri tem delu. Vzgojila je vsaj tri generacije begunske in izseljenke mladine. Hvala Vam, gđ. Mija za to.

Čeprav je bilo njeno življensko delo prav na področju šolstva, smo jo videvali tudi pri drugih dejavnostih. Pri Slovenski dekliški organizaciji, kjer je bila več let odbornica in predsednica, pri apostolskih organizacijah in tolikih drugih podvigih v skupnosti. Gđ. Mija je povsod pomagala, kjer je mogla. Z veliko ljubeznijo in odgovornostjo je dolga leta opravljala službo v pisarni Zedinjene Slovenije. Srečna je bila v stiku s slovenskimi ljudmi.

Še in še bi lahko našteval dejavnosti gđ. Mije. Vse bi izžvenelo v eno samo



Pisali smo pred 50 leti...

KOLENDAR "SVOBODNE SLOVENIJE"

bo prva knjiga slovenskih protikomunističnih emigrantov v Argentini in v vseh ostalih državah.

Poleg koledarskega dela, pregleda argentinske zgodovine ter zemljepisnih ter gospod. podatkov naše nove domovine bodo objavljeni tudi podatki s slikami o dosedanjem življenju in udejstvovanju slovenskih beguncev po raznih taboriščih v Italiji, Avstriji in Nemčiji ter razmere, v katerih sedaj žive v državah, ki so jih sprejele.

Protikomunistični slovenski begunski pesniki in pisatelji bodo v koledarju objavili svoja najnovejša dela.

Knjiga bo stalna priča strahotnega razdobja, ki ga je v svoji zgodovini preživel naš narod med drugo svetovno vojno in po njej pod komunistično diktaturo, ter zvesta spremljevalka v tujini.

OSEBNE NOVICE

V nedeljo, 10. oktobra sta stopila v zakonski stan v cerkvi sv. Roze gđ. **Angela Hladnik** in g. **Mirko Spacapan**. Poročne obrede je opravil in poročno sv. mašo daroval nevestin brat č. g. **Janez Hladnik**. Za priči sta bila nevestin brat g. **Nace Hladnik** in bratranec g. **Jože Hladnik**. Za starešino je bil tudi g. **Nace Hladnik**, za teto pa nevestina sestrčna gđ. **Marija Čuk**. Na Paternalu pri slovenskih šolskih sestrah, kjer je bilo ženitovanje, je ves čas lepo prepeval pevski zbor iz San Martina, ki ga vodi g. **Boris Paušer**. V zboru, ki tudi sicer redno prepeva pri slov. sv. maši v San Martinu, je bilo veliko pevk, nevestinuh sovaščank iz Rovt. Mlademu paru naše iskrene čestitke!

Svobodna Slovenija, št. 20;
15. oktobra 1948



Slovenija, moja dežela

Križna gora



Ene najlepših srednjeveških fresk se nahajajo v tej cerkvi blizu Škofje Loke. Nastale so leta 1502 in so izrazite predstavnice poznogotškega slikarstva na naših tleh.

V prezbiteriju je naslikano nekaj legend iz življenja sv. Urha in Korbinijana, prvotnih zavetnikov te cerkve. Na pripovedno realistični sliki, ki jo prinašamo, škof Urh podarja slu za prineseno pismo kurje bedro še od četrtkove večerje. Ker pa se je medtem dan prevesil že v petek, je hotel vračajoči se sel Urha zatožiti pri knezu, češ da sam škof ne spoštuje petkovega posta. A glej: kurje bedro se je medtem spremenilo v ribo in je bila tako potrjena škofova nedolžnost.

IVAN ŽNIDAR

(2) - KONEC

PRIHOD V ARGENTINO

Okrog 125 od 800 ujetnikov je odšlo tiste dni iz te skupine ujetnikov, ki so imeli to srečo, da so jim Angleži dali na voljo, da odidejo. Vse drugače je bilo s poznejšimi skupinami, ki so bile direktno poslane v titovino. K sreči se je medtem že končala vojna. Od teh, ki so se odločili, da se gredo boriti za domovino, so bili redki, ki so prispeli srečno domov in vsi enako pripovedujejo: Med prvimi in na čelu, katerih so odhajali v Jugoslavijo, sta bila oba omenjena Dalmatinca in tisti Srb, ali Črnogorec in to je bilo usodno za naše fante. Bili so špijoni, poslani namenoma v taborišče, bili so v obveščevalni službi Titove vojske. Ko

ugotovitev, da je vse svoje bogate zmožnosti posvetila slovenski šoli in slovenski skupnosti. Sedaj se je pridružila gđ. Anici in gospej Lenčki in še drugim garačem iz naše skupnosti, in bo spremljala naše delo iz večnosti. "

Vsi rojaki, predvsem pa šolski otroci jo bomo zelo pogrešali; tudi naš list Svobodna Slovenija, za katero je redno vsak teden skrbela za ekspedicijo.

Vsem sorodnikom pa izražamo naše sožalje. Bog ji plačaj za vse delo za slovensko vzgojo naše mladine!

TD

je transport prispel na otok Vis, so ujetnike, ki so bili na ruski fronti ali Wafen SS in ki so oporekali na transportu, odpeljali in ob pokopališču za zidom postreliili. Med njimi je bil Šramel, doma iz Trbovelj. Ostale so v ujetniških oblekah oborožili z italijanskimi kratkimi puškami in jih poslali osvobajati postojanko sv. Katarino nad Reko v Istriji in to zadnji mesec pred koncem vojne. Tam jih je po zanesljivem pripovedovanju več kot polovica padlo. Največ padlih je bilo zadetih v tilnik. Streljali so jih komisarji, ker pač niso jurisali tako, kot so bila ubijajoča povelja. Enota, ki se je šla bojevati v Istro, je bila po prihodu v Jugoslavijo poslana kot kazenski bataljon, predvsem po zasluzi obeh Dalmatincev. Ta napad je pozneje odmeval med redkimi preživeli. Soujetnik bolničar Videničnik je bil v odredu, kjer so po 15. maju partizani streljali stotine nemških ujetnikov v okolici Ilirske Bistrice in jih pokopali v strelske jarke. Fantu, ko se je vrnil domov, se je zmračil um in je taval po okolici Vojnika in Škofje vasi. Kolikor se je izvedelo od preživelih, za napad na Sv. Katarino in za padle in kraj pokopa, oblasti in armada niso hotele dati nobenih podatkov in obvestil.

Nad. na 5. str.



Novice iz Slovenije

TOLMIN - Ob 50-letnici smrti skladatelja in narodnega buditelja Vinka Fillija so imeli spominsko slovesnost najprej v cerkvi, nato pa v mestnem kinogledališču. Tam so razni zbori predstavili njegovo glasbeno delo, slavnostni govornik pa je bil Tomaž Pavšič. Filli je bil glasbeni samouk, vendar je napisal 44 skladb z najrazličnejšo tematiko, predvsem za zборе. Kot pevovodja je reševal slovensko zavest v času fašističnega pritiska in preganjanja. Po vojni tudi ni dobil priznanja od komunistične oblasti in je bil spet preganjan. Prepovedala mu je zasedati mesto predsednika prosvetnega društva, člani pa so se mu za krivico oddolžili z imenovanjem za dosmrtnega predsednika. Vse do smrti pa je bil pevovodja tolminskemu cerkvenemu zboru.

LJUBLJANA/HELSINKI - Svetovni kongres mednarodnega PEN-a bo prihodnje leto v Varšavi, leta 2000 pa v Moskvi, medtem ko je letošnji, 65. po vrsti, potekal v Helsinkih. Med 350 pisatelji, pesniki, urejniki in drugimi avtorji iz 132 nacionalnih centrov so se ga iz Slovenije udeležili predsednik in članica slovenskega centra PEN, Marko Kravos in Alenka Puhar, in sicer kot delegata, Boris A. Novak pa kot predsednik mirovnega komiteja PEN-a. Novak je tudi v devetčlanskem izvršnem odboru, ki bo vodil delo mednarodnega PEN-a.

LJUBLJANA - V okviru mednarodnega projekta "Baby Friendly Hospital Initiative", ki ga izvajata UNICEF in Svetovna zdravstvena organizacija (SZO), je mednarodna komisija ljubljanski porodnišnici podelila prestižni naziv "Novorojencem prijazna porodnišnica". Enak naziv je od leta 1990 prejelo že 12.700 porodnišnic po vsem svetu, naslednji teden pa ga bo dobila tudi celjska porodnišnica.

LJUBLJANA - Istočasno z odprtjem v Stockholmu na Švedskem je na ljubljanskem gradu minister za kulturo Jožef Školč odpel Dneve evropske kulturne dediščine.



Slovenija in šport

SCHREMS - Kolesar Krke Telekom Gorazd Štangelj je zmagovalc enodnevnega, 199 km dolge dirke za veliko nagrado Schremsa. To je že peta zmaga Štanglja v tej sezoni, njegov uspeh pa je dopolnil klubski kolega Branko Filip s tretjim mestom.

ZUERICH, Švica - Tudi na najnovejši nogometni jakostni lestvici FIFA vodi Brančič, na drugem mestu so svetovni prvaki Francozi, na tretjem pa Nemci. Tudi na naslednjih mestih, ki jih zasedajo Hrvaška, Argentina in Češka, ni prišlo do sprememb. Slovenska izbrana vrsta, ki je v prvem krogu kvalifikacij za EP remizirala na gostovanju v Grčiji (2:2), je na 91. mestu.

RUHPOLDING - Najboljša slovenska biatlonka Andreja Grašič je zmagovalka jesenske pripravljalne tekme nemške reprezentance v Ruhpoldingu. Na 7,3 kilometra dolgi progi na tekaških rolgah je Slovenka z le enim zgrešenim strelom premagala vso nemško ekipo.

OTOČEC - Slovenska igralka Katarina Srebotnik je na teniškem turnirju Krka Lady's Open v paru z Nemko Jasmino Woehr v finalu med dvojicami premagala madžarsko-jugoslovansko dvojico Nora Kovcs-Dragna Zarić s 6:2, 6:3.

PTUJ - Šahovski turnir "Kurent 98" na Ptuj se je končal z delitvijo 1. mesta. S 6 točkami sta si ga razdelila velemejster Aršak Petrosian in mojster Rade Brglez, ki je tako osvojil normo mednarodnega mojstra.

LJUBLJANA - Predor v prehodu iz igrišča do slačilnic na mariborskem stadionu Ljudski vrt je bil na derbiju slovenskega nogometnega prvenstva med Mariborom

Letos so posvečeni srednjeveškim mestom. V Sloveniji kot eni od 44 sodelujočih držav oziroma v mestih Ljubljana, Brežice, Celje, Črnomelj, Kamnik, Koper, Kostanjevica na Krki, Kropa, Krško, Novo mesto, Radovljica, Škofja Loka in Vrhnika so se večina prireditev v okviru "dnevov" zvrstile do konca septembra. Osrednja prireditev Dnevov evropske kulturne dediščine v Sloveniji je razstava 53 starih mestnih listin na ljubljanskem gradu.

LJUBLJANA - V 94. letu starosti je umrla najstarejša slovenska gledališka, radijska, filmska in televizijska igralka in redna profesorica dramske igre na Akademiji za gledališče, radio, film in televizijo Vida Jan Juvan. Za svoje več kot 60-letno gledališko ustvarjanje in pedagoško delo je med drugimi priznanji prejela leta 1970 Prešernovo nagrado za življenjsko delo, leta 1977 Borštnikov prstan in leta 1996 Srebrni častni znak svobode RS.

ŠKOFJA LOKA - Založništvo literature DZS je predstavilo prvih pet knjig iz zbirke Slovenska klasika. Gre za spise Janeza Trdine, Frana Levstika, Antona Aškerc in Ivana Tavčarja. Založnik načrtuje za vsako leto izid izbora štirih poetov in pisateljev.

LJUBLJANA - V ljubljanski Drami so premierno uprizorili Evripidovo delo Ifigenija v režiji Mete Hočevar, prvo delo v novi gledališki sezoni. Da bi dali priložnosti pridihi slovesnosti, je opoldne in zvečer pred poslopjem Drame na Erjavčevi cesti pianist Bojan Gorišek odigral nekaj klavirskih skladb po svojem izboru, med njimi dela Erica Satieja. V prvi predstavi sezone je režiserka Hočevarjeva na velikem odru postavila dve avtonomni besedili starogrškega dramatika Evripida - Ifigenija v Avli di in Ifigenija pri Tavrijcih, združeni v celoto. Gre za zgodbo o žrtvovani hčeri, čudežni rešeni, ki kasneje postane rabelj. Drami sta nalašč za to uprizoritev prevedla Kajetan Gantar in Marko Marinčič.

Teatnicom in HIT Gorico spet prizorišče neljubega dogodka. Koordinator mariborskega kluba Tomislav Prosen je namreč med odmorom žalil, grozil in odrival sodnike, za kar ga je disciplinski sodnik pri Nogometni zvezi (NZS) kaznoval s šestmesečno prepovedjo opravljanja vseh nogometnih funkcij. Zaradi nešportnega vedenja navijačev bodo morali Mariborčani NZS plačati 150.000 tolarjev.

Vlado Kreslin v Argentini

Na kratko turnejo po Argentini je prišel iz Slovenije pevec - kantavtor Vlado Kreslin. Rojen je bil leta 1953 v Beltincih v Prekmurju. Leta 1972 se je preselil v Ljubljano, kjer je delal kot učitelj, kasneje pa tudi na Radio Slovenija. Pred nekaj leti se je profesionalno posvetil petju. Bil je član skupine "Martin Krpan". Nastopal je z Beltsko bando (s katerimi je še sedaj), največkrat pa poje sam.

V Argentino ga je povabilo slovensko društvo v Bernalu, ki je praznovalo 50. obletnico obstoja. Najprej je bil gost radijske oddaje "Okence v Slovenijo". Prvi koncert je bil v podpornem društvu "Triglav" v soboto 26. septembra, ki se ga je udeležilo veliko ljudi; 27. pa je bila Kreslinova glavna predstavitev v zgoraj omenjenem društvu v Bernalu. Navdušenje nad njegovim petjem je bilo veliko, saj so tam v glavnem prekmurski rojaki.



Slovinci v Argentini

Mendoza

Glasbeno udejstvovanje slovenskih rojakov v argentinskem okolju:

* 29. avgusta je v Auditoriumu Axsys (ex Galli) pel basist Luka Debevec Mayer kot del turneje po raznih mestih Argentine, ki sta jo organizirala Festivales Musicales de Buenos Aires in Shell C. A. P. S. A., ker je na Bienali 97-98 prejel prvo nagrado kot pevec.

* 13. septembra so peli v Teatro Quintanilla med drugimi, ki so izvajali argentinsko popularno glasbo, tudi fantje skupine Los Chañares, katero sestavljajo David, Boris in Sebastijan Bajda ter njihovi bratranci Tomaž, Janez in Roman Bajda. Nastopila sta tudi brata Pavle in Andrej Šmon.

* 15. septembra je imela samostojni koncert v Teatru Quintanilla mezzosopranistka Daniela Bajuk. Program je bil razno-

lik, bil je zamišljen in izpeljan v spomin Georgea Gershwina, od katerega je izvajala več del.

* 17. septembra je ob 15. obletnici Mestnega občinskega mendoškega zbora pel v Museo de Arte Moderno na več mestih kot solist tenor Martin Bajda ml.

Na vseh teh koncertih ali srečanjih je bila navzoča skupina Slovencev, ki so zadovoljni, da se toliko in čedalje več naših rojakov udejstvuje v argentinskem okolju.

V nedeljo, 4. oktobra, so se po slovenski maši zbrali molilci rožnega venca, da so počastili Marijo in po Njej Boga s prošnjami, ki jih imajo tudi molilci v Buenos Airesu.

M.I.F.G.

Prihod v Argentino

Nad. s 4. str.

Ostale, ki so se še nekaj časa nahajali v Grumi, naj bi doletela ista usoda, če bi se javili za vrnitev v domovino. Obiskal jih je slovenski vojni kurat v uniformi angleškega oficirja, salezijanski duhovnik p. Šeruga, ki je opravil zahvalno mašo in fantom razložil takratni položaj doma. Čez nekaj dni je bila selitev na železniško postajo in transport je krenil na jug Italije. Na končni postaji so jih čakali kraljevi oficirji in jih odpeljali v Santa Cezareja in Tri Case, to je prav na peti Italijanskega škornja. To so letoviški kraji, kjer ni bilo več žice in kjer so se že preje nahajale druge skupine Slovencev. Od tam so po skupinah odhajali k edinam angleškega letalstva Salerno, Brindisi, Caserta in drugam, pešadijski bataljon pa v Eboli in pozneje Lamie Camp blizu Napoli.

Kakšen namen so imeli Angleži s temi pomožnimi vojniki, čete pri letalstvu, Jugoslovanski polk in Triglavski bataljon s slovenskimi oficirji, se nikdar ni zvedelo. Pogostokrat so prihajali njihovi višji oficirji, pa se ni vedelo zakaj. Mogoče bi te edine prišle v poštev še za časa vojne, kot je bila zamisel Churchila za invazijo v Istri. Pa, kot je znano, je bila preprečena od komunističnega vrha. Mogoče bi prišli v poštev še l. 1946, ko je bila nevarnost spopada Angloamerikancev s Titovo vojsko radi položaja Trsta. Mogoče pa je, da so imeli Angleži kot dobri trgovci, poceni delovno silo.

Ko so po koncu l. 1946 angleške edine

zapuščale Italijo, so te pomožne vojake odposlali v civilna bagunska taborišča kot D.P. (Displaced Persons), največ v Trani, odkoder so nekateri odšli v domovino, drugi so se izselili v razne države kot Severno Ameriko, Kanado, Avstralijo in drugam, največ od teh pa je l. 1948 prišlo v Argentino, kjer so med drugimi emigranti začeli ne lahko, toda v svobodi "novo življenje".

Po pripovedih zbral Ivan Žnidar.

Osebnosti

Rojstvo: V petek, 25. septembra se je rodil Avguštin Milan Rovani, sin Milana in Monike roj. Keršič.

Srečnim staršem naše čestitke!

Krsti: 27. septembra je bila krščena v cerkvi Virgen de la Guarda v Hurlinghamu Romina Elizabeta Hren, hčerka Janeza in Ane Marije roj. Klanjšček, botra sta bila France in Vera Zurc, krstil pa je p. Alojzij Kukovica.

V cerkvi Marije Pomagaj je bila krščena v soboto, 10. oktobra Ljudmila Marija Rezelj, hčerka Andreja in Lorene roj. Albreht; botra sta Viktor Albreht in Irena Rezelj Peršuh, krstil pa je msgr. Jure Rode.

V nedeljo, 11. oktobra je bila krščena v cerkvi Marije Pomagaj Špela Kunstelj, hčerka Tomaža in Tee roj. Perpar; botra sta Marko Kunstelj in Elizabeta Perpar, krstil je ljubljanski pomožni škof msgr. Alojz Uran.

V cerkvi Marije Kraljice v Slovenski vasi je bil krščen Matias Gabriel Breque, sin Carlosa Daniela in Bernarde roj. Gerkman; botra sta Claudio Anibal Hermoso in ga. Teresa Gerkman, krstil pa je Janez Cerar CM.

Čestitamo!

Poroka: V cerkvi Marije Kraljice v Slovenski vasi sta se v soboto, 10. septembra, poročila Marko Burja in Elizabeta Grbec. Za poročne priče so bili njuni starši Tone Burja in Cvetka roj. Cesar ter Janez Grbec in Beti roj. Urbančič. Poročil ju je ženinov brat župnik Toni Burja CM ob somaševanju nevestinega strica župnika Mirka Grbca.

Čestitamo!

Nova slovenska diplomantka. Na Universidad del Comahue v San Martín de los Andes, Neuquén, je diplomirala Nataša Žurga in postala "guía universitaria de turismo".

Iskrečno čestitamo!

Marjana Pirc

Mali oglasi

ČEVLJI - tudi po meri. Od preprostih do najmodernejših italijanske mode. Pridem na dom. Kličite na tel.: 624-8876 od 15. ure dalje.

TURIZEM

Letalske karte, rezerva hotelov, najem avtomobilov in izleti po svetu
LEGARJO N° 3545-82 H. Yrigoyen 2742 - San Justo

ADVOKATI

dr. Marjana Poznič - odvetnica - Vsak dan od 15. do 18. ure - Lavalle 1290, pis. 402 - Tel. 382-1148
dr. Franc Knave, dr. Bernard Knave, dr. Veronika Knave - odvetniki - ponedeljek, torek, petek od 16. do 20. - Tucumán 1455 - 9. nadst. „E“ - Capital - Tel.: tel. in faks: 374-7991 in 476-0320.
dr. Lilijana Kožar, odvetnica; Bogotá 3099, 2° B, Capital. Torek in petek od 16. do 20. Tel.: 613-1300
Dr. Héctor Fabián Lo Faro (Miklič). Odvetnik. Vsak dan od 15 do 20 ure. Almaguer 3351, 1. nadst. „F“, San Justo. Tel. 482-5624.

VIDEO

Marjan Vivod - video posnetki, filmanje z eno ali več kamerami. Predhodni proračun in zagotovljen termin izdelave. Padre Castañer 366 - (1708) Morón Tel.: 696-8842 - E-mail: vivodtine@overnet.com.ar

FOTOGRAF

Marko Vombergar - Kvalitetno razvijanje fotografskih filmov: 36 posnetkov 10x15 \$ 10.- Garibaldi 2308 - (1754) Villa Luzuriaga - Tel.: 659-2060 - E-mail: marko@pinos.com

Obvestila

SOBOTA, 17. oktobra:

Redni pouk Slovenskega srednješolskega tečaja ob 15. v Slovenski hiši.

Redni sestanek sanmartinske zveze žena-mati.

Tombola v San Martinu ob 20. uri.

PONEDELJEK, 19. oktobra:

SSK-KA: Predavanje dipl. inž. Martina Jakliča „Denacionalizacija - aktualna tema v Sloveniji“ ob 20. uri v Slovenski hiši.

ČETRTEK, 22. oktobra:

SKA: Razgovor z dr. Drago Štoka „Slovenska skupnost v Italiji danes“ ob 20. uri v Slovenski hiši.

SOBOTA, 24. oktobra:

Občni zbor Počitniškega doma dr. Rudolfa Hanželiča ob 17. uri v Slov. hiši.

Razgovor z dr. Grilom ob 20. uri v

Slovenski hiši.

NEDELJA, 25. oktobra:

31. obletnica Pristave s celodnevni programom.

SOBOTA, 31. oktobra:

Redni pouk Slovenskega srednješolskega tečaja ob 15. v Slovenski hiši.

SREDA, 4. novembra:

Občni zbor zveze slovenskih mater in žena s predhodno sejo, ob 16.30 v Slovenski hiši.

Zveza trdna - temelj pravi, da bo trden naš obstoj!

31. OBLETNICA PRISTAVE

Nedelja, 25. oktobra

11.00 zbiranje prijateljev
11.15 dviganje zastav
11.30 sv. maša: delegat msgr. Jože Škerbec
13.00 kosilo
16.00 kulturni program
Slavnostni govornik: lic. Franci Markež
Igra „Žlahtni meščan“ (Moliere) v režiji Dominika Oblaka
Prosta zabava

Prisrčno vabljeni!

TOMBOLA V SAN MARTINU

v soboto, 17. oktobra, ob 20. uri

Glavni dobitnik: računalnik in še vrsta bogatih dobitkov.

Pridite! Sreča vas čaka!

Tiskovni referat Zedinjene Slovenije vabi na predavanje, ki ga bo imel glavni urednik tednika Družina, dr. Janez Gril na temo

Položaj tiska v Sloveniji

Vabljeni vsi, ki se za to snov zanimajo.

Srečanje bo v mali dvorani Slovenske hiše v soboto, 24. oktobra ob 20. uri.

Slovenska kulturna akcija

Razgovor

Slovenska skupnost v Italiji danes dr. Drago Štoka

dolgoletni poslanec deželi Furlanija-Juljska krajina

v Slovenski hiši, v četrtek 22. oktobra, ob 20. uri

Svetovni slovenski kongres

Konferenca za Republiko Argentino

vabi na predavanje

“Denacionalizacija - aktualna tema v Sloveniji”

ki ga bo imel dipl. inž. Martin Jaklič, predsednik Združenja lastnikov razlaščenega premoženja Slovenije. Jasen pregled in vsi odgovori na vprašanja vračanja premoženja. V Slovenski hiši v ponedeljek, 19. t.m. ob 20.

NAROČNINO ZA „DRUŽINO“

lahko plačate v SLOGI do 23. oktobra t.l. v uradnih urah

Če imate pri nas račun, lahko to uredite po telefonu. SLOGA — Glavna pisarna: Bme. Mitre 97 — Ramos Mejia Tel. 656-6565/ 654-6438 /658-6574

Uradne ure: Od ponedeljka do petka od 10. do 19. ure.



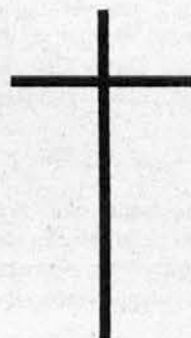
Pridi, dobri in zvesti služabnik.

Vsem članom in rojakom sporočamo žalostno vest, da nas je nenadoma zapustila in odšla k Gospodu po zaslužen plačilo gdč.

Mija Markež

dolgoletna učiteljica naših šol, odbornica in zvesta sodelavka v društveni pisarni. Ohranili jo bomo v trajnem in hvaležnem spominu.

ZEDINJENA SLOVENIJA



Tiho in nepričakovano je odšla od nas naša dolgoletna zdomska učiteljica

MIJA MARKEŽ

Ljubila je naravo in otroški živ-žav, trdno zakoreninjena v Bogu s slovensko zemljo, njenim človekom in ideali.

Naj Bog pogasi njeno žejo po ljubezni in v njej potolaži vse, ki jo bomo tako pogrešali.

Šolski odsek Zedinjene Slovenije.



Pridi, dobri in zvesti služabnik, pojdi v veselje svojega gospoda!

Sredi dela in še vsa polna načrtov nas je v 76. letu starosti nenadoma zapustila 6. oktobra 1998 naša sestra, teta, stara teta in sestrična

Mija Markež

neutrudljiva učiteljica

ki je gorela in izgorela za ohranjanje slovenske besede v Argentini. Zahvaljujejo se vsem, ki ste jo prišli kropiti, darovali vence, molili in peli ob njeni krsti in se od nje poslovili.

Zahvala duhovnikom msgr. J. Škerbcu, p. dr. A. Kukovici, T. Pintariču, F. Himmelreichu in M. Grbcu za somaševanje pri pogrebni maši.

Žalujoci; sestra Majda,

bratje Joža, Ciril in Franci

svakinji Majda in Cristina

nečaki in pranečaki

bratanci in sestrične

in trije rodovi njenih učencev s Pristave

Buenos Aires, Bariloche, Jesenice, Ljubljana in Kanada

ESLOVENIA LIBRE

Fundador: MILOŠ STARE
Director: Valentín B. Debeljak

Propietario:
Asociación Civil Eslovenia Unida
Redacción y Administración:
RAMON L. FALCON 4158
(1407) BUENOS AIRES
ARGENTINA

Teléfono: (54-1) 636-0841
Telefax: (54-1) 636-2421
e-mail: esloveniau@impsat1.com.ar
e-mail: debeljak@pinos.com

Glavni urednik:

Tine Debeljak ml.

Uredniški odbor:

Tone Mizerit, dr. Katia Cukjati,
Gregor Batagelj

Correo
Argentino
Suc. 7

TARIFA REDUCIDA
Concesión N° 7211

Registro Nac. de la Propiedad
Intelectual N° 881153

Naročnina Svobodne Slovenije:

za Argentino \$ 55; pri pošiljanju po pošti pa \$ 65; obmejne države Argentine 90 USA dol.; ostale države v obeh Amerikah 100 USA dol.; Evropa 110 USA dol.; Avstralija, Afrika, Azija 120 USA dol.; vse za pošiljanje z letalsko pošto. Z navadno pošto 75 USA dol. za vse države.

Čeke na ime „Eslovenia Libre“

Stavljenje, oblikovanje in tisk:

TALLERES GRÁFICOS VILKO S.R.L.
Estados Unidos 425 - (1101) Buenos Aires
Argentina - Tel.: 307-1044 - Fax: 307-1953
E-mail: vilko@ciudad.com.ar